

Asi 150 tisíc zamestnancov pracuje za mzdu pod hranicou chudoby

Agentúry nevytvárajú prirodzené trhové prostredie

Približne 150 tisíc zamestnancov na Slovensku má také nízke príjmy, že sa dostáva na hranicu respektíve pod hranicu chudoby. Uviedli to na tlačovej besede v Bratislave 27. marca 2013 predstavitelia Konfederácie odborových zväzov (KOZ) SR.

Aj touto témou sa zaoberali delegáti ostatného snemu KOZ. Ako uviedol prezident KOZ Jozef Kollár, „chceme na pôde konfederácie intenzívnejšie riešiť otázku chudoby. Trápi nás, že aj ľudia, ktorí riadne odpracujú osem hodín v zamestnaní, sa prepadajú do pásma chudoby, lebo pracujú za minimálnu mzdu. Pri porovnaní s krajinami EÚ vzniká paradox, keď v SR dosahujeme produktivitu práce na úrovni 80 percent krajín Európskej únie, pritom však máme tretie najnižšie mzdy“.

Tento stav chcú odbory zmeniť. „V prvom rade pôjde o kolektívne vyjednávanie a rokovania sociálnych partnerov na tripartitnej úrovni. Našou ambíciou je zvýšiť minimálnu mzdu na úroveň približne 460 eur. Tým sa zvýšia aj ďalšie mzdové tarify,“ dodal J. Kollár. Podľa prezidenta KOZ novela Zákonníka práce neovplyvnila zamestnanosť. „Zatiaľ sme nezaregistrovali žiadne hromadné prepúšťania, ktoré by boli z dôvodu novely Zákonníka práce. Prepúšťanie ovplyvnila ekonomická situácia v podnikoch, teda predovšetkým pokles zákaziek a objednávok,“ doplnil J. Kollár.

Na tlačovej besede sa predseda Odborového zväzu KOVO Emil Machyna (na snímke) vyjadril aj k sprostredkovateľským agentúram práce. „Mnohé takéto agentúry vytvárajú podmienky novodobého nevoľníctva tým, že najímajú ľudí do práce na dobu určitú s minimálnou mzdou, dokonca pracujú za rôzne náhrady mzdy. Takíto pracovníci nemajú rovnaké sociálne práva ako kmeňoví zamestnanci.“ E. Machyna v tejto súvislosti ocenil novelu zákona, ktorá agentúrnych zamestnancov postaví na

rovnakú úroveň ako riadnych zamestnancov. „Na Slovensku pôsobí okolo 800 agentúr. Tým, že ponúkajú prácu relatívne pre malé množstvo ľudí, nevytvárajú prirodzené trhové prostredie. Niektoré podniky si dokonca vytvorili vlastné sprostredkovateľské agentúry práce len preto, aby prijali zamestnancov za zhoršených sociálnych podmienok a za nižšiu mzdu, než akú majú kmeňoví zamestnanci,“ dodal E. Machyna. (r)

Na skromný život rodiny potrebujú aspoň 1400 eur

Priemerná štvorčlenná slovenská rodina potrebuje mesačne na skromný život približne 1400 až 1600 eur, realita je však taká, že mnohé rodiny sú hlboko pod priemerom tejto sumy.

Vychádza to z údajov Konfederácie odborových zväzov (KOZ), ktorá v Prešovskom a Košickom kraji spravila prieskum o reálnych nákladoch domácností. Do prieskumu zahrnula výdavky na bývanie, dopravu, zdravie, potraviny či relax. Z prieskumu KOZ vyplynulo, že na to, aby rodiny vyžili zo svojich príjmov, škrtnú najmä na kultúre a dovolenkách. Expert KOZ Jozef Balica skonštatoval, že viac ako 50 percent domácností si nemôže aspoň raz ročne zabezpečiť dovolenku mimo svojho domu a 25 percent si nemôže dovoliť konzumáciu mäsa každý druhý deň.

„Toto je daň za to, že domácnosť nemá pri-

Zamestnávateľia sa nechcú deliť o zisky

merané príjmy na takej úrovni, aby jej mohli zabezpečiť dôstojný život. Bolo by dobré zaviesť diskusiu na to, koľko slovenská rodina potrebuje,“ povedal J. Balica.

Na Slovensku vidí problém v tom, že zamestnávateľia neberú pri výške miezd ohľad na sociálny rozmer. „Zamestnávateľia vnímajú mzdy predovšetkým ako ekonomický náklad, ktorý ich ekonomicky zaťažuje a neberú do úvahy sociálny rozmer mzdy, to znamená čo si ten zamestnanec môže dovoliť za ten plat,“ povedal J. Balica. Ako pokračoval, až 90 percent zamestnávateľov to nezaujímá a skôr zneužívajú situáciu na trhu práce, kde je aktuálne nedostatok voľných pracovných miest.

J. Balica tvrdí, že zamestnávateľia sa nechcú jednoducho deliť o zisky. Upozorňuje pritom na to, že na Slovensku vyše 150 tisíc zamestnancov nedosahuje svojím príjmom ani hranicu chudoby, ktorá je na úrovni 315 eur. Podľa názoru KOZ by mala minimálna mzda tvoriť aspoň 60 percent z priemernej mesačnej mzdy, čo predstavuje 480 eur v hrubom.

„Uvedomujem si, že za súčasnej zlej ekonomickej situácie nie je to možné dosiahnuť skokom, ale KOZ má ako jeden z hlavných cieľov: dopracovať sa postupnými krokmi k takejto mzde na Slovensku,“ uzavrel J. Balica.

(rb)

Samosprávy čakali viac

Medziročný nárast výnosu z dane z príjmov sa nenaplnil

Medziročný nárast výnosu z dane z príjmov, ktorý slovenské obce vlni očakávali, sa nenaplnil. Plánovaný výnos z príjmov fyzických osôb mal vlni dosiahnuť 1,222 miliardy eur.

Tieto predpoklady sa však nenaplnili, objem podielových daní bol v porovnaní s rozpočtom nižší o 2,07 percenta a dosiahol čiastku necelých 1,197 miliardy eur. Celkové príjmy medziročne vzrástli v jedinom regióne, a to v Banskobystrickom kraji, kde sa zvýšili o 0,24 percenta. V ostatných krajoch poklesli, avšak s rozdielnou intenzitou. Najvýraznejšie sa znížili v Bratislave (o 23,65 percenta) a s výraznejším odstupom v Žilinskom kraji o 10,48 percenta. Naopak, medziročne najmenej, o 0,04 percenta poklesli v Bratislavskom kraji a o 0,21 percenta v meste Košice.

Medziročne rýchlejšim tempom ako celkové príjmy poklesol objem celkových výdavkov municipalít a ich rozpočtových organizácií. Výsledok rozpočtového hospodárenia municipalít sa tak v porovnaní s rokom 2011 zlepšil. Rozdiel medzi príjmami a výdavkami, vrátane finančných operácií, bol za celú SR v rokoch 2011 aj 2012 kladný. Prebytok bežného rozpočtu sa oproti roku 2011 zvýšil o 8,54 percenta, k čomu prispelo rýchlejšie medziročné tempo rastu bežných príjmov o 5,40 percenta v porovnaní s tempom rastu bežných výdavkov (o 5,15 percenta). Schodok kapitálového rozpočtu sa medziročne znížil o 23,02 percenta a prebytok vo finančných operáciách poklesol až o 41,75 percenta.

(r)

Môže za to bývalá vláda

Slovensku podľa predsedu vlády Roberta Fica (Smer-SD) hrozí riziko, že nestihne vyčerpať sumu 250 až 600 miliónov eur z eurofondov. Ide o peniaze, ktoré boli krajine určené v rámci súčasného programového obdobia na roky 2007 až 2013. Vytvorí sa preto pracovná skupina expertov, ktorá má povedať, ako tieto prostriedky čerpať efektívnejšie. Ide o sumu, ktorá môže byť považovaná za ohrozenú pri čerpaní eurofondov, za čo môže podľa R. Fica bývalá vláda.

(r)

Najbližšie číslo PRIORÍT
vyjde 9. 5. 2013

Vyššie 90 percent celkovej produkcie smeruje na export

WAY INDUSTRIES zvýšila tržby

Tržby vo výške 23,5 milióna eur zaznamenala vlni strojárka spoločnosť WAY INDUSTRIES Krupina. V medziročnom porovnaní to predstavuje nárast o 15,3 percenta.

Vyššie 90 percent celkovej produkcie smerovalo na export. Aj napriek útlmu na globálnom stavebnom trhu sa spoločnosti podarilo preniknúť na nové teritória. Šmykom riadené nakladače firma prvýkrát dodala obchodným partnerom v Mongolsku a posilnila svoju pozíciu na Balkáne. Hlavnými odberateľmi spoločnosti pre stavebnú, odmínovacu a špeciálnu techniku sú Rusko, Česká republika, Maďar-

ska a Poľsko, ako aj krajiny severnej Afriky a Ázie.

V uplynulom roku spoločnosť dokončila vývoj a výrobu druhého prototypu zariadenia na ochranu policajných zložiek Božena Riot, ktoré vyvíjala aj v spolupráci s Policajným zborom Slovenskej republiky. Práve slovenské, ako aj zahraničné policajné zložky sú potenciálnymi odberateľmi tohto špecifického obranného systému. Spoločnosť WAY INDUSTRIES, ktorá je predovšetkým výrobcom stavebnej a odmínovacej techniky, zamestnávala ku koncu uplynulého roku 329 ľudí. Vlastníkom 100 percent jej akcií je SITNO Bratislava.

(r)

Nový majiteľ Slovglassu chce aj strojársku výrobu

Žiadajú štát o podporu

Sklárne Slovglass v Poltári, ktoré kúpila vlni v decembri v konkurze spoločnosť Convay, začne vyrábať vtedy, keď bude pripravený projekt, ktorý zabezpečí výrobu na dlhé roky.

Uviedol to predseda predstavenstva a generálny riaditeľ novej spoločnosti Poltár Crystal & STEEL, a. s., Pavel Petrech. Podľa neho zapáliť pece a začať s výrobou bez dôkladnej prípravy, by nemalo zmysel. „Skončiť tretí raz v konkurze by bola hanba a pravdepodobne aj definitívny koniec sklárčiny v Poltári,“ uviedol.

Za spoločnosťou Convay stojí známy slovenský podnikateľ Vladimír Poór. Ten podľa

Petrecha kúpil firmu preto, aby mohol oživiť región, aby dal ľuďom prácu. „Vie, že prvých pár rokov bude potrebné do fabriky veľa investovať,“ tvrdí P. Petrech. Firma už požiadala aj ministerstvo hospodárstva o investičnú pomoc vo výške 11 miliónov eur.

Kedy sa ale vo fabrike začne vyrábať, si P. Petrech netrúfa odhadnúť. „Do pol roka to určite nebude, no do dvoch rokov by sme mohli zamestnať do 400 ľudí,“ hovorí. Okrem sklárskej výroby však nevyklučuje ani iné možnosti a oblasti podnikania, napríklad strojársku výrobu. Okrem presunov vo firme to už navodzuje aj jej nový názov.

(r)

priority

mesačník OZ KOVO, vydáva OZ KOVO v OZK SERVICE, s. r. o. Redakcia: ČSA č. 25, 974 01 Banská Bystrica. Tel. 048 / 411 34 73, e-mail: stiegel@ozkovo.sk. Redakčná rada: Mgr. Pavel Kús, predseda, členovia: Ing. Daniela Lengyelová, Vladimír Filipča, JUDr. Simona Schusztaková, Irena Škrovinová, Jozef Burian. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Anita Fákova, zastupuje Mgr. Jozef Stiegel. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň D&M, Slovenská Lupča. ISSN: 1338-3051. Neobjednané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Priority nájdete aj na www.ozkovo.sk

Memorandum o spolupráci s nemeckou firmou Continental

Vláda zachránila 7 tisíc pracovných miest

Vláda podpísala memorandum o spolupráci s nemeckou firmou Continental, ktorá má v úmysle na Slovensku investovať 250 miliónov eur a vytvoriť 600 pracovných miest.

V relácii RTVS O päť minút dvanásť vysielať 7. apríla 2013 to vyhlásil premiér Robert Fico (Smer-SD). „Pracujeme na ďalších 22 investíciách,“ uviedol R. Fico. „Slovensko má ako jedna z mála krajín pozitívny hospodársky rast, na budúci rok sa očakáva druhý najvyšší v Európskej únii. Bojujeme o každú jednu investíciu, ktorá na Slovensku je. V U.S. Steel sme zachránili 7000 pracovných miest,“ povedal R. Fico. „To, že je kríza neznamená, že vystavíme ľudí šikanovaniu, alebo lacnému prepúšťaniu. Miera, ako je zamestnanec chránený Zákonníkom práce, nemá nič spoločné s tým, ako stúpa, alebo klesá nezamestnanosť,“ zdôraznil premiér, podľa ktorého práve rezort práce pripravuje projekty na podporu zamestnávania tisícov mladých ľudí.

„Nezamestnanosť bude v najbližších mesiacoch klesať a v tejto oblasti sa odrážame od dna,“ povedal R. Fico, ktorý tvrdil, že jeho kabinet dosiahol v roku 2012 veľmi veľa a bol to najťažší rok v

jeho kariére. „Vláda musí byť v oblasti zamestnanosti mimoriadne aktívna. Máme teraz, bohužiaľ, číslo, ktoré nezodpovedá tomu, ako by sme chceli Slovensko vidieť. Teším sa ale, že vo februári došlo k miernemu poklesu nezamestnanosti a tento trend by mal pokračovať aj v marci. My ale nie sme ostrov, ktorý môže žiť bez vplyvu iných krajín,“ upozornil premiér. Zároveň zopakoval, že rekordnú nezamestnanosť hlási eurozóna, ale napríklad aj ČR.

„Budeme mať jeden z najvyšších rastov, máme tretí najnižší dlh v eurozóne. My sme museli v roku 2012 konsolidovať. Nie je tajomstvo, že ceny potravín sú celoeurópsky problém, na druhej strane sme zastabilizovali ceny energií. Nevytvárame obraz, že krajina je pred rozpadom,“ konštatoval predseda vlády.

„Mali sme živnostníkov, ktorí mali po 20 rokoch dôchodok 150 či 170 eur, prepádali nám do sociálnej siete a štát tak mal ďalšie výdavky. Domnievam sa, že rozhodnutia, ktoré boli urobené, nemajú zásadný vplyv na vývoj zamestnanosti a ekonomiky. Slovensko je dobre rozbehnuté a druhá polovica roku 2013 a rok 2014 umožní vláde, aby sa mohla na niektoré otázky pozerat' ešte sociálnejšie,“ myslí si. (r)

Hlavnou aktivitou projektu Využi šancu! je dvojmesačná stáž

Podporia pracovné príležitosti mladých

Cezhraničný projekt Využi šancu!, ktorý chce prispieť k zlepšeniu šancí vzdelaných mladých ľudí bez pracovných skúseností na trhu práce, realizujú slovenská a maďarská Karpatská nadácia.

Hlavnou aktivitou projektu je dvojmesačná dobrovoľnícka stáž pre študentov v neziskových organizáciách. Študenti – účastníci programu - strávia dva mesiace v neziskových organizáciách ako dobrovoľníci zapojení do realizácie programov alebo administratívnych činností. Prax im poskytne praktické pracovné skúsenosti v takej oblasti, ktorá ich zaujíma, alebo ktorej by sa chceli venovať v rámci svojej budúcej kariéry. To bude pre nich prínosom, keď sa po ukončení štúdia ocitnú na trhu práce. Prax študentom ponúkne aj dôkladné oboznámenie sa s prácou

a fungovaním neziskových organizácií.

„Nezamestnanosť mladých je vážnym problémom v celej Európe. Ani východné Slovensko nie je výnimkou. Domnievame sa, že k riešeniu tohto problému možno prispieť aj na miestnej úrovni so zapojením neziskových organizácií,“ povedala riaditeľka Karpatskej nadácie so sídlom v Košiciach Laura Dittel. Podľa údajov EUROSTAT je v Európskej únii (EÚ) viac ako 23 percent mladých vo veku do 25 rokov bez práce. Tento problém je zvlášť vypuklý v periférnych prihraničných oblastiach EÚ. Oficiálna miera nezamestnanosti mladých ľudí na Slovensku na konci roka 2012 bola 35,8 percenta.

Karpatská nadácia projekt realizuje od októbra 2012 do septembra 2013 s finančnou pomocou Európskej únie v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarsko – SR na roky 2007–2013. (r)

Zážitkový cestovný ruch

Priblíži dejiny regiónu

Využiť potenciál historických osobností a udalostí na vytvorenie produktov zážitkového cestovného ruchu je cieľom projektu, ktorý pripravuje Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RZ VDI).

„Vychádzame z aktivít, ktoré sme robili v Mojmirovciach, v rodnej obci grófa Grasalkoviča. V rámci nich vznikli presné historické repliky kostýmov Márie Terézie, Grasalkoviča a grófa Huňadyho, ktoré sa potom využili napríklad pri Barokovom dni v Mojmirovciach, pri prehliadkach mesta Nitra, pri tematických prehliadkach Nitrianskeho hradu, ale napríklad aj na výstave v kaštieli v Gödöllő v Maďarsku,“ hovorí riaditeľ RZ VDI Daniel Balko. Podľa jeho slov sa využívanie reálnych historických osobností i udalostí pri organizovaní rôznych podujatí osvedčilo a stretlo sa s veľkým záujmom turistov. Preto by RZ VDI chcelo tento potenciál využívať vo väčšej miere. Tento rok chce zážitkové produkty cestovného ruchu rozšíriť aj o akcie v mestách, ktoré sú členmi regionálneho združenia. „Mnohé z miest sa už týmto smerom vybrali a robia nejaké historické podujatia, ako sú napríklad Levické hradné slávnosti, Novozámocké hradné dni, Komárňanské dni, v Nitre je festival Pribinova Nitra, či podujatie Baroková záhrada v kaštieli v Mojmirovciach. Predpokladáme, že by súčasťou týchto aktivít boli aj veľmi významné hradné slávnosti v Tate v Maďarsku. Chceme, aby sa to spojilo, aby sa vytvoril spoločný letný kalendár takýchto historických festivalov, ktoré by boli vzájomne previazané,“ vysvetľuje D. Balko. Turista by dostal ucelenú informáciu o rôznych, na históriu zameraných podujatiach, vďaka ktorým by sa postupne oboznámil s dejinami a tradíciami celého regiónu.

Súčasťou projektu bude aj finančná pomoc pri realizácii akcií, spoločná propagácia, pomoc pri využívaní partnerských vzťahov, alebo pri zabezpečovaní účinkujúcich. „Pretože mnohé mestá majú rôzne združenia, ktoré sa venujú či už tomu historickému šermu, alebo obnove nejakých historických tradícií. Chceme dosiahnuť, aby sa navzájom zúčastňovali na takýchto podujatiach, aby sme vedeli na tieto akcie zavolať aj partnerov z maďarskej strany, kde sú tieto veci tiež populárne a organizujú sa tam takéto historické slávnosti,“ dodal D. Balko. (r)

Návrat ku korune

Majú vlastnú menu

Podľa vzoru takmer 3000 komunít vo svete spustil 6. apríla 2013 Občiansky snem Bratislava v Priamiciálnom paláci, komunitný výmenný prostriedok, nazvaný Bratislavská koruna (BAK).

Víziou projektu je snaha o posilnenie lokálnej výmeny práce a služieb, na ktoré inak nie je dostatok klasických peňazí. Výmenný systém snemu vychádza z konceptu Minutos – nemeckého modelu výmeny práce, tovarov a služieb medzi známymi.

Vlastné poukazy

Systém funguje tak, že každý, kto chce participovať, si sám vydá poukazy na čas vlastnej práce alebo zdrojov – tzv. minútové poukázky – za ktoré si možno uplatniť nárok na prácu, službu alebo tovar v rámci celej komunity a použiť ich tak ako platidlo. Bratislavská koruna takto umožňuje odomknúť potenciál nezamestnaných, dôchodcov, matiek v domácnosti alebo kohokoľvek, kto chce byť užitočný pre svoju komunitu, avšak nenašiel uplatnenie svojich kvalít v klasickom zamestnaní za eurá.

Dva mesiace testov

Podľa Lucie Janovič z občianskeho snemu sa bude Bratislavská koruna teraz dva mesiace testovať v praxi a následne bude ďalšia burza, kde sa zhodnotí, ako sa nová mena uchytila. „Pokiaľ bude výsledok, budú ďalšie peniaze,“ povedala. Systém je založený na vzájomnej dôvere a fair-play. Nie preto každý hneď môže vydávať vlastné peniaze, musí si najprv vybudovať dôveru v komunitu.

Cieľ snemov: spojenie občanov

Bratislavskú korunu zastrešuje Občiansky snem Bratislava. OS BA je praveľiteľné otvorené zhromaždenie občanov Bratislavy, na ktorom spolu komunikujú a riešia spoločenské problémy. Cieľom snemov je spájať občanov, zdieľať informácie a spolurozhodovať vo veciach verejných.

(r)

Počet e-shopov na Slovensku presiahol 6000

Kladú väčší dôraz na kvalitu

Podnikanie prostredníctvom internetových obchodov láka Slovákov čoraz viac.

Kým začiatkom vlaňajška sa počet slovenských e-shopov pohyboval na úrovni 4500, aktuálne už presiahol číslo 6000, čo znamená nárast o vyše stovku nových obchodov mesačne. Slováci si najčastejšie zakladajú e-shopy s elektronikou, parfumami a oblečením, teda s komoditami, ktoré sa cez internet aj najviac predávajú. Asi 80 percent z celkového počtu predstavujú menšie obcho-

dy, ktorých majitelia sa im venujú popri iných aktivitách, zvyšných 20 percent sú tzv. obchody na plný úväzok.

Reakciou na silnejúcu konkurenciu internetových obchodov nie je primárne znižovanie cien, ale väčší dôraz na kvalitu služieb. Pre kupujúcich už nie je najdôležitejším kritériom cena, ale vlastná skúsenosť či osobná skúsenosť iných kupujúcich. Aj z tohto dôvodu je až 1500 zo 6000 obchodov držiteľom certifikátu Overené zákazníkmi, ktorý označuje obchody s dlhodobou kladnými recenziami a hodnoteniami reálnych spotrebiteľov.

(r)

Slováci používajú internet banking viac ako priemerný obyvateľ Európskej únie

Starší obyvatelia sú na chvoste

Za posledných 5 rokov vzrástol v SR počet používateľov služby internet banking takmer trojnásobne.

Z 15 percent klientov bánk v roku 2007 na 40 percent v roku 2012. V súčasnosti sa tak podľa údajov Eurostatu starajú o svoje financie on-line štyria z desiatich Slovákov vo veku 16 až 74 rokov. V riadení účtov prostredníctvom internetu prekročili klienti slovenských bánk po prvýkrát priemerné čísla za eurozónu (39 percent) ako aj Európsku úniu (EÚ) (38 percent). Rekordérom z Holandska či zo škandinávskych ekonomík, kde internet banking využívajú až ôsmi z desiatich ľudí, sa však stále pozeráme na chrbát. Málo rozšírený je internet banking najmä v Rumunsku (3 percentá), Bulharsku (4 percentá) a v Grécku (9 percent). Podľa Eurostatu podľa služby

internet banking na Slovensku viac muži ako ženy. V roku 2012 pracovalo so svojim účtom on-line 41 percent mužov, zatiaľ čo podiel žien predstavoval 38 percent. Najviac fanúšikov elektronického bankovníctva je vo vekovej kategórii 25 až 34 rokov. Naopak, najmenší podiel (15 percent) Slovákov spravujúcich svoje finančné prostriedky on-line je medzi staršími obyvateľmi vo veku 55 až 74 rokov. S rastúcim vzdelaním rastie aj náklonnosť k elektronickému bankovníctvu. Podiel ľudí využívajúcich internet banking totiž rastie so zvyšujúcim sa dosiahnutým vzdelaním. Spomedzi ľudí s nižším vzdelaním využíva túto službu len každý ôsmy, so stredným vzdelaním je to už každý tretí a s vyšším vzdelaním sú to až dvaja Slováci z troch.

(r)

Banský úrad pochybil, rozhodol o tom Najvyšší súd SR

Konečne vypočuli hlas Podpoľania

Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozhodnutie krajského súdu, že občianske združenie Podpoľanie nad zlato je účastníkom konania o určenie dobývacieho priestoru v Detve.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR privítal Roman Podhradský z občianskeho združenia Podpoľanie nad zlato: „Sme veľmi radi, že Najvyšší súd rozhodol v prospech občanov. Od začiatku sme kritizovali postoj Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici, ktorý sa snažil vylúčiť z konania zástupcov nespokojných občanov.“

Občianske združenie Podpoľanie nad zlato zastupuje občanov Podpoľania, ktorí nesúhlasia s plánmi zahraničného investora na povrchovú ťažbu zlata v lokalite Biely vrch

pri Detve. Podľa plánov investorov sa má zlato získavať metódou kyanidového lúhovania. Petíciu proti ťažbe zatiaľ podpísalo viac ako 11 tisíc občanov regiónu.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR prišlo po takmer dvoch rokoch od vylúčenia občianskeho združenia Podpoľanie nad zlato z konania o určenie dobývacieho priestoru v Detve. Rozhodnutie Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici o vylúčení OZ Podpoľanie neskôr potvrdil aj Hlavný banský úrad v Banskej Štiavnici. Zástupcovia občianskeho združenia Podpoľanie nad zlato sa snažili zvrátiť tieto rozhodnutia súdnou cestou, pričom úspešní boli aj pred prvostupňovým krajským súdom.

(r)

Desatina ľudí by pod tisíc eur mesačne nepracovala

Najviac chce menej ako je priemerná mzda

Spomedzi ekonomicky aktívnych respondentov najväčšia skupina deklaruje, že sú ochotní pracovať, ak mesačne zarobia od 500 do 599 eur v hrubom. Viac ako pätina ľudí teda hovorí, že stačí, ak budú zarábať približne o 200 eur mesačne menej, ako je priemerná mzda na Slovensku.

Ľudí, ktorí sú ochotní pracovať za menej ako priemernú mzdu, je 58 percent. Približne 6 percent by pracovalo aj za nižšiu ako zákonom stanovenú minimálnu mzdu, ktorá v roku 2012 bola 327 eur. Naopak, každý desiaty človek na Slovensku chce pracovať v prípade, že bude zarábať aspoň 1000 eur mesačne. Priemerná mzda podľa Štatistického úradu bola vlani 805 eur.

Podiel respondentov v najčastejšie uvádzanom platovom intervale (500 - 699 eur mesačne) je porovnateľný, ak sa pýtali ľudí so základným vzdelaním, stredoškolským vzdelaním bez maturity či s maturitou. Platí, že čím má človek vyššie vzdelanie, predpokladá, že bude zarábať viac. Výraznejší rozdiel v platových nárokoch je v skupine ľudí s vysokou školou. Necelá polovica vysokoškolsky vzdelaných ľudí predpokladá, že by mala zarábať aspoň 700 eur a ďalšia pätina ľudí s vysokoškolským titulom si myslí, že by mala mesačne zarábať viac ako 1000 eur.

Spomedzi ekonomicky aktívnych ľudí majú nižšie platové nároky ľudia v domácnosti, napríklad na materskej dovolenke alebo nezamestnaní. Nezamestnaných ľudí je 12,5 percenta ochotných pracovať za menej ako 399 eur. Ďalších 23 percent nezamestnaných by bolo ochotných pracovať

za menej ako 500 eur. Najvyššiu skupinu spomedzi ľudí bez práce tvoria ľudia ochotní pracovať za 500 až 599 eur.

Viac ako 1000 eur mesačne očakáva za svoju prácu 12 percent ľudí, ktorí uviedli, že patria do kategórie nekvalifikovaní manuálni pracovníci, 7 percent spomedzi kvalifikovaných manuálne pracujúcich ľudí, 24 percent tvorivých odborných pracovníkov a 20 percent živnostníkov alebo podnikateľov.

Pri porovnaní platov, za aký chcú pracovať muži a za aký plat chcú pracovať ženy, majú vyššie nároky muži. Nadpriemerne chce zarábať necelá tretina mužov, kým spomedzi žien chce viac ako 799 eur mesačne zarobiť iba každá štvrtá.

Najvyššie očakávania mesačného platu sú v Bratislavskom kraji, kde je nadpriemerne silná skupina, ktorá je ochotná pracovať za 1000 a viac eur mesačne (17 percent). V Košickom kraji je nadpriemerne silno zastúpená skupina, ktorá je ochotná pracovať za najnižší plat 200-400 eur (14 percent). Prekvapivo v Banskobystrickom kraji žije 20 percent obyvateľov, ktorí sú ochotní pracovať za 1000 a viac eur mesačne, čo je väčší podiel ako v Bratislavskom kraji.

(r)

Podnikateľom pomôže z krízy rásť investícií

Racionálna politika má vychádzať z úspor

Z hospodárskej krízy sa podľa českého prezidenta Miloša Zemana musia slovenskí a českí podnikatelia preinvestovať von.

„Pretože investície nemajú volebné právo. A populistickí politici sprava aj zľava budú lákať voličov na najrôznejšie sľuby,“ povedal 4. apríla 2013 v rámci ekonomického seminára Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (SOPK) a bilaterálnych rokovaní českých a slovenských firiem M. Zeman.

Pre podnikateľov nie je podľa českého prezidenta ani tak dôležité zníženie sadzby dane z príjmu, o čo usilujú pravicoví politici. Dôležitejší je dostatok zákaziek, pretože keď sú firmy v strate, žiadnu daň neplatia. Podnikateľom pritom podľa neho nepomôže ani politika ľavicových strán, ktoré pre priazeň

voličov presadzujú zvyšovanie sociálnych dávok, či 13. dôchodky, ktoré však len zbytočne zvyšujú štátny dlh.

Podľa môjho názoru racionálna ekonomická politika presahujúca hranice dvoj- alebo štvorročného volebného obdobia má byť založená na úsporách, ako aj na takej daňovej politike, ktorá prinesie dodatočné príjmy,“ skonštatoval M. Zeman. Ako dodal, namiesto hospodárskeho rastu, potrebuje Česko aj Slovensko obnoviť rásť investícií. To však nie je to isté, ako obnoviť rásť hrubého domáceho produktu (HDP), nakoľko ten je napríklad v ČR tvorený najmä spotrebou.

Pozvanie na seminár a bilaterálne rokovania prijalo celkovo 30 českých firiem a 51 zástupcov slovenských firiem.

(r)

Treba urobiť 32 úkonov

Vymôcť pohľadávku na Slovensku trvá 545 dní a stojí tretinu jej hodnoty

Vymôcť pohľadávku na Slovensku stojí takmer tretinu z jej hodnoty. Až 30 percent z výšky pohľadávky treba zaplatiť za právne služby, súdne poplatky a ďalšie náklady.

Vymáhanie trvá v priemere 545 dní, počas ktorých treba urobiť 32 rôznych úkonov. Vyplýva to zo štúdie Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj, ktorá skúmala podnikateľské prostredie v 185 krajinách sveta. Slovensko sa v oblasti vymáhania plnenia zmlúv ocitlo na 69. mieste.

Zrýchlili konanie, obmedzili obštrukcie

„Gruzínsko, Poľsko, Slovensko a Turecko zmenilo procesné pravidlá, ktoré sa týkajú obchodných prípadov, predovšetkým v zjednodušení a zrýchlení konania a obmedzení obštrukcií,“ píše sa v štúdiu. Ako príklad zo Slovenska sa v nej uvádza v januári 2012 zavedená 60-dňová lehota na doručenie návrhu o začatí súdneho konania žalovanému a ostatným účastníkom.

Najlepšie z krajín V4 sa v tejto štúdiu umiestnilo Maďarsko - na 16. mieste. Vymoženie pohľadávky u našich južných susedov stojí v priemere 15 percent jej hodnoty, trvá to 395 dní a treba urobiť 35 úkonov. Poľsko skončilo na 56. mieste, pretože treba urobiť 33 rôznych krokov, trvá to 685 dní, no stojí len 19 percent z hodnoty pohľadávky. Z krajín V4 skončila najhoršie Česká republika - na 79. mieste. Vymoženie pohľadávky trvá 611 dní, treba urobiť 27 úkonov a stojí to 33 percent z jej hodnoty.

Najlepší je Bhután

Na 1. mieste v tomto svetom rebríčku je Luxembursko. Dosiahnuť splnenie kontraktu si vyžaduje 26 úkonov, 321 dní a stojí 9,7 percenta z hodnoty. Najlepšie hodnoty v jednotlivých kategóriách dosiahol Bhután, pretože vymoženie pohľadávky stojí iba 0,1 percenta z hodnoty. Nasleduje Island (8,2 percenta) a Luxembursko. Kategóriu najrýchlejších vyhral Singapur (150 dní). Najmenej úkonov treba urobiť v Írsku (21) a v Singapure (21)

(r)

V marci vzrástol počet dohodárov

Minulý mesiac zamestnávateľa prihlásili do registra Sociálnej poisťovne na platenie poisťného celkovo 373 419 pracovníkov pracujúcich na dohodu.

V tomto údaji sú zahrnuté uzavreté dohody s pravidelným i s nepravidelným príjmom. Ide o dohody o vykonaní práce, dohody o pracovnej činnosti a dohody o brigádnickej práci študenta. K 31. januáru 2013 evidovala Sociálna poisťovňa spolu 297 422 takýchto dohôd a k 28. februáru ich bolo spolu 339 823. Zamestnávateľa v marci zaregistrovali v Sociálnej poisťovni najviac dohôd o pracovnej činnosti s pravidelným príjmom – 136 936, dohôd o pracovnej činnosti s nepravidelným príjmom bolo 22 318. Na dohodu o vykonaní práce s pravidelným príjmom v marci pracovalo 86 773 dohodárov a na dohodu o vykonaní práce s nepravidelným príjmom 55 945. Sociálna poisťovňa tiež zaevidovala 63 933 dohôd o brigádnickej práci študenta s pravidelným príjmom a ďalších 7514 dohôd o brigádnickej práci študenta s nepravidelným príjmom.

(r)

Štátny rozpočet dosiahol schodok 952,7 mil. eur

Štátny rozpočet Slovenska dosiahol za prvé tri mesiace tohto roka schodok vo výške 952,7 milióna eur. Znamená to zníženie oproti rovnakému obdobiu minulého roka o 202,8 milióna eur, teda o 17,6 percenta.

Výdavky štátneho rozpočtu boli pri medziročnom porovnaní nižšie o 294,2 milióna eur. Predstavuje to zníženie o 8,1 percenta. Zároveň medziročne narástli daňové príjmy o 1,9 percenta, čiže o 37,5 milióna eur. Do rozpočtu tak prúdilo viac peňazí z daní z príjmov právnických osôb či z dane z príjmov vyberaných zrážkou. Naopak, menej sa vybralo na daní z príjmov fyzických osôb či na daní z pridanej hodnoty a na spotrebných daniach. Oproti rovnakému obdobiu minulého roka boli príjmy štátneho rozpočtu nižšie o 91,4 milióna eur, teda o 3,7 %. Za poklesom výdavkov štátneho rozpočtu stojí najmä pokles výdavkov na transfer Sociálnej poisťovni. Tie sa medziročne znížili o 264,6 milióna eur, čiže o 59,5 percenta. Obdobne došlo aj k medziročnému poklesu výdavkov na obsluhu štátneho dlhu o 23,4 milióna eur, čiže o 5,2 percenta.

(r)

NAPÍSAĽI STE NÁM

Kríza kapitalizmu

Podľa údajov Eurostatu miera nezamestnanosti v eurozóne vzrástla medziročne o 1,2 percenta. Koncom roka 2012 bolo v Európskej únii bez práce vyše 26 miliónov ľudí.

Najvyššiu mieru nezamestnanosti si udržali Španielsko a Grécko. Čísla sa pohybujú nad 26 percent. Do prvej päťky sa dostalo aj Slovensko so 14,5 percentom nezamestnaných. Prehľbuje sa beznádej a ľudia začínajú mať strach z budúcnosti!

Tisícpäťsto zamestnancov oceliarní Arcelor Mittal pred Európskym parlamentom v Štrasburgu štrajkovalo. Firma utlmuje výrobu – v Luxembursku, Francúzsku a Belgicku. 16. januára zúfalí zamestnanci spoločnosti Peugeot-Citroen okupovali firmu. Prídu o prácu v krajine s vyše 10-percentnou nezamestnanosťou.

Na Slovensku to vyzerá, ako by občania už rezignovali. Naša otvorená ekonomika pripomína hojdačku. Po trojpercentnom prepade koncom minulého roku mal v januári priemysel na Slovensku medziročný nárast o 3,4 percenta.

Banky v rukách zahraničného kapitálu šetria. Rakúska Erste-Group prepúšťa zamestnancov. Slovenská sporiteľňa oznamuje výrazné šetrenie. Zastaví do roku 2015 prijímanie nových zamestnancov.

Jedenásteho februára 2013 zamestnanci Slovenskej autobusovej dopravy (SAD) Trenčín zorganizovali protestné zhromaždenie. V spolupráci s OZ KOVO žiadali vyššie mzdy a zlepšenie sociálnych istôt.

Po totálnom krachu odevného priemyslu v Trenčíne (Odevné závody, Merina, Kara) mesto, ktoré malo prezývku Mesto módy, dobačovalo.

Zahraničná spoločnosť pri Záblatí, ktorá mala dať prácu niekoľko tisíc nezamestnaným, ani len nespustila výrobu. Ohromné haly sú prázdne a firma zabezpečuje už len servis televízorov.

Diktatúra kapitálu krachuje! Reči o tom, že trh všetko vyrieši, sa nenaplnili. Z histórie vieme, že v buržoáznej spoločnosti sa konjunktúra strieda s krízou. Ale táto finančná a ekonomická kríza, ktorú naštartovali „demokrati z Washingtonu“, je konečná! Vysoká nezamestnanosť, veľké sociálne rozdiely, živorenie z mesiaca na mesiac a bezdomovectvo, to je pravá tvár kapitalizmu.

Je na čase ľuďom hovoriť pravdu! Človek, ktorý stratí prácu, vstupuje do

začarovaného kruhu. Tisíce bezdomovcov a stovky ľudí, ktorí zo zúfalstva a strachu z budúcnosti spáchali samovraždu, na Slovensku sú toho príkladom. V Slovenskej republike sú regióny, kde je až 30-percentná nezamestnanosť. Pod Tatrami, v určitých regiónoch, nehľadujú už len rómske, ale aj biele deti. Ich rodičia nemajú prácu a vyzerá to tak, že v dohľadnej dobe si ju ani nezoženú. Predlžuje sa odchod do dôchodku, ale ľuďom sa rafinovane zatajuje, že 67-ročný občan SR nebude mať riadny dôchodok (ako dnes), ale len akúsi sociálnu dávku.

Niektorí politici, politológovia a ekonómovia nás stále ubezpečujú, že to bude o rok, o dva lepšie. Tieto klamstvá však občania SR počúvajú už 10 rokov. Predseda vlády SR Robert Fico ako čestný hosť na zjazde českej sociálnej demokracie v Ostrave „radil“ kolegom politikom, aby sa nebáli prijímať aj nepopulárne opatrenia. Na predvolebných bilbordoch nás však presviedčal, že „ĽUDIA SI ZASLŮŽIA ISTOTY.“

To, že členovia Smeru na ministerstve práce a sociálnych vecí sa pohrávajú s myšlienkou znížiť sociálnu dávku zo 62 eur na 37 eur (tak ako za vlády Ivetky Radičovej) zdá sa, že ho to ani netrápi. Až o 300 percent a viac zdraželi lieky pre srdciarov, diabetikov a pacientov s onkologickým ochorením.

Na Slovensku nám vraj „vládne socialistická vláda“. Stačí sa však pozrieť na ohromné majetky a prepych niektorých ministrov Ficovej vlády a porovnať si to s faktom, že na Slovensku 12 percent občanov živorí pod úrovňou chudoby, núti nás to zvolať SOCIALISTI AKO VYŠITÍ! Prijat' však zákon na preukázanie majetku a peňazí, na to ani táto jednofarebná vláda odvahy nemá.

Návrat k Husákovmu modelu socializmu možný už nie je. Ale to, že kapitalizmu na tomto svete už odzvonieva, je neodškriepiteľný fakt! Namiesto falošných rečí o tzv. demokracii a táraníu o sociálnom štáte je načase zmeniť politický systém.

Milan Bílek
Trenčín

MONITOR

Svetová veľmoc vo výrobe áut

Časy, keď sa Slovensko tesne striedalo s Českom na čele svetového rebríčka vo výrobe vozidiel vzhľadom na počet obyvateľov, sú preč.

Slovensko po roku 2012 už svetovej výrobe áut s veľkým nárastom krajuje a malo by to tak byť aj tento rok, informuje PRAVDA z 2. apríla 2013 v článku s názvom „Slovensko je už svetová veľmoc vo výrobe áut“. „V prepočte na tisíc obyvateľov sa v roku 2012 na Slovensku vyrobilo 171 automobilov,“ uviedol Jaroslav Holeček, prezident Združenia automobilov-

vého priemyslu Slovenska. Na Slovensku tak vzrástla produkcia automobilov o 45 percent, kým v susednom Česku prišlo k prepadu o necelé 2 percentá a naši susedia vyrobili po prepočte na obyvateľa 111 automobilov. Náš nárast vo výrobe automobilov prináša pre nás výhody aj riziká. V čase krízy, v ktorej je eurozóna pre vysoké dlhy, patria autá medzi prvé tovary, ktorých kúpu ľudia odložia. Slovenská ekonomika aj preto zažila v roku 2009 veľký prepad. Momentálne sme tiež vo fáze stagnácie, dodáva denník.

(r)

RADÍME

Pri výbere peňazí z bankomatu buďte opatrní

Na Slovensku je v súčasnosti vyše 2500 bankomatov, ktoré sa stali už každodennou súčasťou nášho života. V obehú v SR je viac ako 4,5 milióna platobných kariet.

Moderné technológie síce na jednej strane uľahčujú život, avšak na strane druhej prinášajú aj určité riziká. V prípade bankomatov a platobných kariet je to možnosť ich zneužitia, a to napríklad formou tzv. skimmingu. Ide o spôsob skopirovania dát z platobnej karty pri ich použití v nelegálne upravenom bankomate a následné vyberanie peňazí z predmetného účtu prakticky kdekoľvek na svete. Skimmingom bola postihnutá na Slovensku približne každá 45 tisíc platobná karta.

Táto trestná činnosť, ako uviedol prezident Slovenskej bankovej asociácie Ladislav Unčovský, má rastúci trend. Vlni za celý rok bolo skimmingom napadnutých 28 bankomatov. Banky robia viaceré opatrenia, aby zabránili tejto trestnej činnosti, vrátane úzkej spolupráce s Policajným zborom.

Michal Slivka z Prezídia Policajného zboru v tejto súvislosti vyzval, aby v prípade, že má ktokoľvek podozrenie na zneužitie bankoma-

tu, okamžite informoval policajtov a neopúšťal podozrivý bankomat a vyčkal na príchod policajtov.

L. Unčovský odporúča, aby držiteľia platobných kariet ich prednostne využívali na platby a obmedzili výbery v hotovosti z bankomatov. Banky síce uhrádzajú prípadné škody zo zneužitia kariet v plnej výške, ale zväčša ide o dlhodobý proces.

Od začiatku tohto roka zaznamenali slovenské banky 27 prípadov skimmingu, kým v rovnakom období minulého roka to bolo 14 prípadov. Ako minimalizovať možnosť zneužitia platobnej karty, radí Monika Klobušická zo Slovenskej bankovej asociácie: „Prostredníctvom internetbankingu kontrolujte v pravidelných intervaloch, napríklad raz za týždeň alebo za dva týždne obraty na svojom účte. Ak zaregistrujete podozrivé platby alebo obraty z vašej karty, okamžite kontaktujte banku, zablokujte kartu a podajte banke písomnú reklamáciu. Druhým odporúčaním je to, že požiadajte svoju banku o nastavenie SMS notifikácie k účtu a pravidelne si však aktualizujte v banke kontakty, najmä telefonické.“

(r)

KRÁTKO

Vlaňajší deficit bol úspech

Skončiť hospodárenie minulého roku s deficitom verejných financií pod 4,5 percenta hrubého domáceho produktu je výkon, ktorý stojí za pochválenie. Tvrdí to minister financií Peter Kažimír, ktorý práve vlaňajšie konsolidačné úsilie považuje za najväčší úspech svojho ročného pôsobenia v rezorte. Bolo to dramatické celú druhú polovicu minulého roku a výsledok, ktorý je dnes na stole, a ktorý posudzuje Eurostat, je vo výške pod 4,4 percenta. Zodpovedná fiškálna politika pritom podľa P. Kažimíra prispieva k dôveryhodnosti verejných financií Slovenska, čo je práve úlohou rezortu financií.

Štát odhalil menej nelegálne pracujúcich

Národný inšpektorát práce, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a Prezídium Policajného zboru odhalili v minulom roku spolu 702 nelegálne zamestnaných ľudí. V porovnaní s rokom 2011 je to o 243 osôb menej. Za to môže aj novela zákona o nelegálnej práci. Za nelegálne zamestnávajúce sa už totiž nepovažuje neprihlásenie zamestnanca do registra Sociálnej poisťovne do začiatku výkonu kontroly. Najviac „načierno“ pracujúcich pri svojich kontrolách vlni zistili inšpektoráty práce, a to 563 osôb. V porovnaní s rokom 2011 išlo o pokles o 214 ľudí. Celkový počet kontrol nelegálneho zamestnávania totiž klesol medziročne o 8,1 percenta.

Individuálny účet si kontroluje málo ľudí

Sociálna poisťovňa každoročne aktualizuje údaje týkajúce sa nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti. Na požiadanie ich poistencovi sprístupní. Sociálna poisťovňa odporúča občanom požiadať o bezplatný pasívny prístup k informácii a pravidelne si kontrolovať aktualizované údaje. Predídu tak problémom súvisiacimi so vznikom nároku na nemocenskú dávku, dôchodkovú dávku, dávku v nezamestnanosti a s určením ich sumy. Za týmto účelom je potrebné osobne navštíviť príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne. Po predložení občianskeho preukazu bude záujemcovi pridelená prístupová karta (tzv. Grid karta), na základe ktorej mu bude umožnený bezplatný pasívny prístup k informácii o zmenách stavu individuálneho účtu poistenca. Túto službu v súčasnosti využíva približne len 30 tisíc poistencov.

Pripravil
Rudolf Brázdovič

NAŠE TIPY

Pokračujeme v uverejňovaní receptov na jedlá z kuracích prs. Začali sme v 2. tohoročnom čísle, publikovali sme všeobecne o kuracích prsiach a dva recepty nezvyčajných jedál, jedno gruzínske a jedno španielske. Dnes prinášame nové recepty – čínske, dánske, české a chorvátske.

Tancujúce hviezdy

600 g kuracích prs, 1 citrón, 1 dl vody, 2 lyžice sójovej omáčky, 1 lyžica worcesterskej omáčky, 1 lyžica kečupu, 1 lyžica medu, štipka ďumbiera, 1 lyžica škrobovej múčky, 1 lyžica hladkej múky, 150 g sterilizovaných bambusových výhonkov, zelená vňať z 1 mladej cibulky, soľ, biele korenie, olej

Mäso pokrájame na kocôčky, posolíme, okoreníme, posypeme hladkou múkou, premiešame

Horami – dolami za kuracími prsiami

a opečieme v silnejšej vrstve oleja. Uložíme ho do porcelánovej misy, aby si udržalo teplotu, olej z panvice zlejeme. Vytlačíme šťavu z citróna, zriedime vodou, pridáme sójovú a worcesterskú omáčku, kečup, med, ďumbier, škrobovú múčku a zamiešame. Vlejeme do panvice a za stáleho miešania zohrievame. Keď začne omáčka hustnúť, vmiešame do nej mäso, bambusové výhonky, prehrájeme, dochutíme soľou a nakoniec pridáme nadrobno posekanú vňať z mladej cibulky. Varíme minútu, odstavíme a ihneď podávame.

Podávame s ryžou posypanou nadrobno posekanými opečenými mandľami.

Špecialita čínskej reštaurácie Šanghajský drak v Helsinkách. V pôvodnom recepte je mäso naporciované na tenké trhance. V reštaurácii Šanghajský drak i desiatke podobných podnikov v Helsinkách pripravujú rovnaké jedlo pridaním rôznych druhov tekutého korenia, s hubami, ryžovými rezancami, mladou mrkvou, sójovými bôbmi a podobne.

Kura zo zámku dobrého slnka

600 g kuracích prs, 3 lyžice oleja, 1 lyžica plnotučnej a 1 lyžica kremzskej horčice, 2 strúčiky prelisovaného cesnaku, 1 vajce, 1 lyžička citrónovej šťavy, 1 lyžička karí korenia, 2 lyžice škrobovej múčky, 2 dl sladkej smotany, 2 lyžičky škrobovej múčky, 1 dl dezertného vína, soľ, mleté čierne a biele korenie, práškový cukor, maslo

Mäso pokrájame na medailóniky. Z oleja, horčice, cesnaku, citrónovej šťavy, karí korenia, 2 lyžice škrobovej múčky, trošky soli, práškového cukru a mletého čierneho korenia vymiešame hladkú marinádu. Naložíme do nej medailóniky a necháme v chladničke marinovať 24 hodín. Potom ich na zmesi oleja a masla opečieme. Uložíme do porcelánovej misy, aby zostali teplé. Do výpeku dáme lyžicu medu a necháme trochu skaramelizovať. Nalejeme smotanu a metličkou miešame, aby sa všetko navzájom spojilo. Dochutíme soľou, mletým bielym korením a zahustíme dvoma lyžičkami škrobovej múčky roz-

pustenej v dezertnom víne. Necháme prevrieť. Omáčkou podlejeme jednotlivé porcie mäsa.

Príloha: ryža so zeleninou. Uvaríme 250 g ryže. Medzitým opražíme 3 nadrobno pokrúpané cibule, pridáme 250 g mrazenej zeleniny – zmes mrkvy, hrášku a kukurice. Dochutíme soľou, mletým čiernym korením, lyžicou sójovej omáčky a dvoma strúčikmi prelisovaného cesnaku, ktoré sme vymiešali s polovicou lyžičky ďumbieru. Zeleninu zmiešame s ryžou, rozriedime hydínovým vývarom a podľa potreby ešte prehrájeme. Recept v upravenej podobe pochádza z Dánska, jeho pôvod sa pripisuje zámočkej kuchyni vo Fredholme, preslávenej najmä divinou. Podľa tradície zámočský pán Gyldenlöve si nechal kura pripravovať po dlhom období poľovačiek, keď bol presýtený jedlami z ulovených zvierat.

Kuriatko s dobrou žltou omáčkou

(recept Magdalény Dobromily Rettigovej odpísaný z Domácej kuchárky z roku 1844)

Kuriatko (kuracie prsia) upeč alebo na masle nechaj dusiť. Vezmi tri sardely, umy ich, kostičky vyber a utri ich s novým maslom, daj ich do hrnčička, vbi k tomu tri žltky, kúsok masla, trochu kvetu, trochu bielej múky, citrónovej kôry a trochu vína a dobre to rozmiešaj. Daj do iného hrnčička variť jeden diel vína, jeden diel polievky, daj do toho pol cibule, strúčik cesnaku, niekoľko zrníček celého korenia, tiež ďumbier, nechaj to chvíľku povariť, potom to v tom druhom hrnčičku s tým, čo precedíš, zakloktaj a na to kuriatko vlej, a keď to chceš už na stôl dať, tak to pokvapkaj citrónovou šťavou, skôr ale nie, lebo by sa to zrazilo.

Dalmatinka

600 g kuracích prs, 1 vrecúško prírodného čierneho čaju bez príchuti, 1,5 dl hydínového vývaru, 100 g sušených fíg, 100 g sušených marhúl, 100 g mletých mandlí, strúhaná kôra z 1 citróna, 1 lyžica hladkej múky (prípadne 2 lyžičky škrobovej múčky), soľ, mleté čierne korenie, cukor, olej, maslo

Čaj vylúhujeme v 1,5 dl vody, zmiešame s hydínovým vývarom a dáme prevrieť. Prelejeme cez umyté sušené figy a marhule, pridáme citrónovú kôru a zakryté necháme marinovať 30 minút. Medzitým pokrájame kuracie prsia na medailóniky, posolíme ich, pokoreníme a opečieme na zmesi oleja a masla. Hotové odložíme do porcelánovej misy. Scedíme čajovú marinádu a vlejeme ju na výpek. Keď zovrie, zahustíme ju múkou, alebo škrobovou múčkou rozmiešanou v troške studenej vody, pridáme maslo a mandle a miešame do zhutnutia. Podľa potreby môžeme doliať trochu hydínového vývaru a dochutiť soľou, prípadne cukrom. Primiešame ovocie pokrúpané na menšie kúsky a prehrájeme. Medailóniky podávame poliate omáčkou so sušeným ovocím.

Ako prílohu podávame opečené zemiaky jemne masťené roztopeným maslom, prípadne hranolčeky. Vhodná je aj kombinácia ryže a hranolčekov.

Názov jedla naznačuje, že jeho kolískou je chorvátske prímorie, povestné nielen prírodnými krásami, ale aj krásnou gastronómiou. Chuť jedla dobrý chýr potvrdzuje. (r)

SOCIÁLNE

Ženy zarábajú menej

Počas posledných 10 rokov sa na Slovensku znížil rozdiel v odmeňovaní mužov a žien o 7 percent. Napriek tomu však musia ženy v priemere stále pracovať o 3 mesiace dlhšie, aby zarobili rovnakú mzdu ako muži.

„Rodový mzdový rozdiel medzi mužmi a ženami v priemere medzi hodinovou mzdou dosiahol v roku 2011 20,5 percenta. Čiže ženy zarábajú zhruba o pätinu menej,“ povedala na tlačovej konferencii v Bratislave riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny (MPSVR) SR Oľga Pietruchovej.

Klesanie rozdielu medzi zárobkami mužov a žien je podľa nej v posledných rokoch spôsobené najmä ekonomickou krízou a všeobecným poklesom miezd. Rozdiely však v praxi stále pretrvávajú aj napriek tomu, že Zákonník práce zakazuje diskrimináciu v odmeňovaní na základe pohlavia.

„Zarážajúce je, že najväčšie rozdiely sú vlastne medzi vysokoškolsky vzdelanými ľuďmi vo vysokých pozíciách,“ upozornila O. Pietruchovej. Ako dodala najnižšie rozdiely v odmeňovaní sú na Slovensku medzi najmenej vzdelanými ľuďmi a pri nižších zárobkoch.

Kým rozdiel v odmeňovaní mužov a žien na Slovensku predstavuje zhruba pätinu, v rámci priemeru krajín EÚ je to len 16,2 percenta. Podľa europoslankyne a náhradníčky Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť Kataríny Nevedálovej považuje EÚ a Európsky parlament (EP) otázku rodovej rovnosti za jednu z najdôležitejších politík.

„Treba hovoriť, prečo je to tak. Či je to vlastne tým, že spoločnosť to momentálne nepovažuje za problém, alebo treba o tom len viac hovoriť,“ upozornila K. Nevedálová.

Podľa riaditeľky Inštitútu pre výskum práce a rodiny Silvie Porubánovej existuje v súčasnosti na trhu práce už pomerne veľký priestor na individuálnu aktivitu žien, ktoré tak samy rozhodujú o svojom budúcom príjme už pri uchádzaní sa o zamestnanie.

„Čiže mnohé rozdiely nie sú už jednoducho zdôvodniteľné historicko-spoločenskými dôsledkami a už pri prijímaní do zamestnania treba mať na zreteli, že za výšku svojho príjmu sa treba pobiť,“ skonštatovala S. Porubánová. Ako dodala, týka sa to nielen tabuľkového odmeňovania, ale aj pohyblivej zložky mzdy a odmien.

(r)